

Яворов. В нея за пръв път се явява романтичният образ на вечния скитник, „подир сянката на облака“, който постоянно съпътствува поезията на Яворов („Великден“, „Чудак“, „Лист отбрулен“, „Демон“, „Копнение“, „Без път“), за да намери своето най-дълбоко философско обобщение в „Песента на човека“.⁵

В 1900 г. П. Яворов пише „Милица“, като част от нея – „Забравена“, печата в „Стихотворения“ (1901), а в „Стихотворения“ (1904) публикува друга част, озаглавена „Безутешна“, и явно в това време структурата на скитника е намерена и овладяна.

Същото прави и Пенчо Славейков. Първият стих от втората строфа на „Ни лъх не дъхва над полени“ („Мисъл“, 1906) от „Сън за щастие“ е: „В зори ранил на път...“ Както се знае, част от текстовете в „Сън за щастие“ са печатани в писаните след 1885 г. „Момини сълзи“ (1888), в сп. „Мисъл“, така че търсенето на структура на лирически персонаж, върху който ще се пренесат душевните и мисловните преживявания, настроенията на автора, е за Пенчо Славейков вероятно от времето на 80-те години на XIX век. Скиталецът на Пенчо Славейков обаче, подобно на възрожденските скиталци, пътува към ясна цел. Изобразен е в душевно равновесие. Съзерцаващ и преживяващ красотата, любовта като смисъл и философия на живота му. Също в равновесие и в хармония провижда и края на земните си дни, самотния си гроб в самотен кът. Значението на делото си.

Яворовата лирика е пълна и системна симетрия на Славейковата лирика. Симетрия с противоположно значение. Затова и скиталецът на Яворов е трагична, маргинална личност. Той е значително по-близо до истината за живота поради това, че търси истината зад маските на живота. Зад привидните радост, любов, хармония, красота. Зад всичко онова, което е ценно в земния път на човека. А това, което е ценно в земния път, няма как да не е относително, защото вечната истина и вечната ценност са в отвъдното. Във вечното, а не в относителното време. Това може би и обяснява мълчанието, до което опират на места словата в Яворовата лирика.

Като че ли Яворов наистина пише само едно стихотворение и разказва само една история. Стихотворението и историята за и на скиталеца чудак. Лириката му от „Чудак“ до „Песента на човека“ показва този изоморфизъм. И все едно и също скитане, търсене, дирене на духа. Без отговор на въпросите. И без вътрешен покой. Тази лирика като че ли провокира цялата човешка мъдрост. Ценности и представи от онова вре-

⁵ Найденова-Стоилова, Г. П. К. Яворов. Летопис за живота и творчеството му. С., 1986, с. 109.